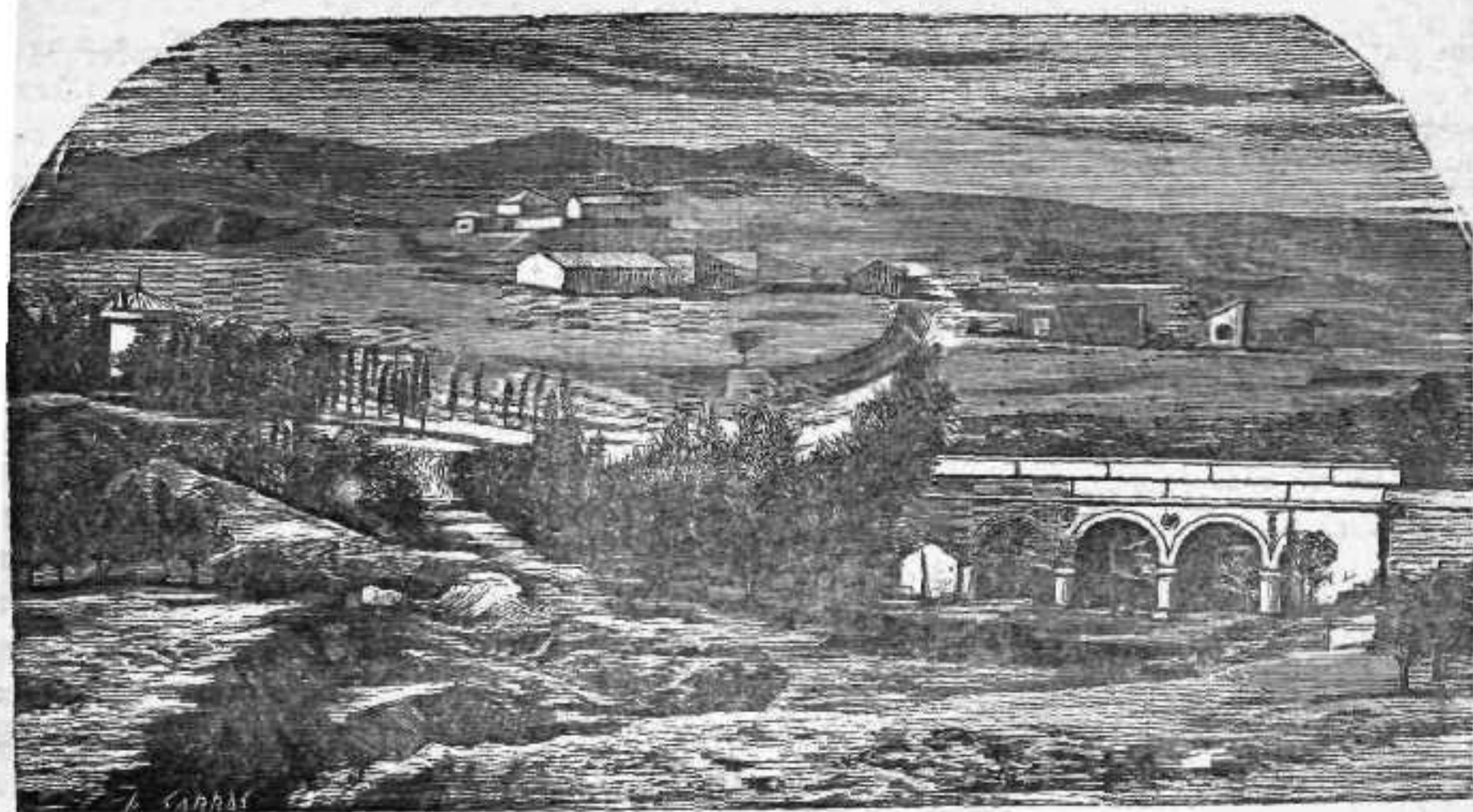

ΕΤΟΣ Δ'.

Εν ΑΘΗΝΑΙΣ, 15 Σεπτεμβρίου 1871.

ΦΥΛΛ. Θ'.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

ΤΟΥ ΕΝ ΚΥΛΛΗΝΗ ΤΩΝ ΤΡΙΚΑΛΩΝ ΗΛΠ ΑΝΑ-
ΚΑΛΥΦΘΕΝΤΟΣ ΣΠΗΛΑΙΟΥ.

Φίλτατέ μοι,

Ἐλαβον ἀμφοτέρας ὑμῶν τὰς ἐπιστολάς, ἐν αἷς εἶδον, ὅτι διακαῶς ἐπιθυμεῖτε, ἵνα σᾶς ἀποστείλω λεπτὸ μερὴ περιγραφὴν τοῦ ἐν Κυλλήνῃ ἀνακαλυφθέντος σπηλαίου. Ἀλλὰ σᾶς διαβεβαιῶ ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι, καὶ τοι ἐπισκεφθεὶς αὐτὸ πολλάκις, ἵνα περιγράψω ὁμῶς αὐτὸ, δυσκολεύομαι τὰ μάλα· διότι τὸ νὰ ἀντιληφθῇ τις πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ νὰ τὰ παραστήσῃ, ἀδύνατον· καὶ διότι εἰς πᾶσαν δευτέραν ἐπίσκεψιν κάτι τι νέον διορᾷ καὶ τὰ πρώην ἰδὼν ἱωηρότερον αἰσθάνεται· οὐχ ἥττον ὁμῶς γνωρίζων τὴν φιλοπεριέργειαν παντός ἐν παντὶ κοινοφανεῖ, καὶ ὑπείκων εἰς τὰς ὑμετέρας παρακλήσεις, σᾶς ἀποστέλλω τὴν κάτωθι οὐχὶ περιγραφὴν, ἀλλὰ σκιαγραφίαν μᾶλλον.

Τὸ σπήλαιον τοῦτο ἢ ἄντρον καίται ΑΜ τοῦ ὄρους Κυλλήνης ἐπὶ μικροῦ βουνοῦ (πουλιού δ' ἔχθου) πρὸς τὸ μέρος τῆς Φλαμπουρίτσας, 2—1 1]2 ὥρας ἀπέχον τῶν Τρικάλων, καὶ διαιρούμενον φυσικῶς, ὡς ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ σταλακτικῶν, εἰς 11 ποικιλοσχήμους αἰθούσας, ὧν

δίδομεν μιᾶς ἐκάστης συνοπτικὴν περιγραφὴν.

Α'.) Αὕτη χρησιμεύει οἶονεὶ ὡς εἰσοδος, εἰς ἣν κατέρχεται τις ἐκ τῶν ἔξω διὰ τριῶν βαθμίδων φυσικῶν, δι' ὁπῆς μετριάτας διαμέτρου περιφρασσομένης ὑπ' ἀλαζεύτων λίθων. Ἐν αὐτῇ εὐρέθησαν μετὰ διαφόρους ἀνασκαφὰς πλείστα ἀρχαῖα διαφόρων ἐποχῶν ἀγγεῖα καὶ πήλινα ἀγαλμάτια, τὰ πλείονα τεθραυσμένα (μήκος 10—12 μέτρων πλατ. 4—5).

Β'.) Αὕτη ἔχει τὰς μεγαλειότητας τῶν ἄλλων διαστάσεις. Τὸ μὲν πρῶτον 1]5 τῆς ὀροφῆς κατὰλευκον ἐξ ὕλης ὑγρᾶς, οἶονεὶ ἡμιπεπηγμένου γάλακτος· τὸ δὲ ἐνδότερον μέρος τῆς ὀροφῆς ὅλον ἔχει καταπέσει.

Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κεῖνται οἱ ὑπερμεγέθεις κεκορημένοι λίθοι. Ἀμὰ τῇ εἰσόδῳ ἀριστερόθεν ὁπῇ πρὸς τὰ ἄνω ἐφ' ἧς εὐρέθησαν ἐπίσης ἀρχαῖα ἀγγεῖα καὶ πήλινα ἀγαλμάτια, μετ' ἀνασκαφὴν χωμάτων (κλειόντων ἴσως τὴν ἀρχαίαν εἰσοδον). Δεξιόθεν ἠνεψύχθη ἑτέρα, ἥτις ἄγει εἰς μικρὸν σπήλαιον, ἐφ' οὗ εὐρέθησαν ὅστ' αἰ, ὧν τινα κεκορυσταλλωμένα. Περὶ τὸ τέρμα σχεδὸν τῆς αἰθούσης δεξιόθεν μὲν διάφοροι μικροὶ σταλακτίται ἐν εἴδει ἐρμῶν, πλησίον ἕτεροι δύο ἐπὶ ὑψώματος, ὧν ὁ μὲν ὠραιότατος, ὡς μικρὸς ὠρχίος βωμός, ἐν σχήματι κωδωνοστασίου, ὁ δὲ συμφυὴς τῷ τοίχῳ. Παραλλήλως δὲ αὐτῶν ἀριστερόθεν, εἰς κάλλιστος ἐπὶ ὑψώματος παρμε-

φερής πρὸς Καρυάτιδα· παρ' αὐτῷ 4 συμφυεῖς τῷ τοίχῳ (ὧν ἐν τῷ μέσῳ ὕδωρ)· πρὸ αὐτῶν 3 ὡς κίονες καὶ κατωτέρω ἕτερος ὁμοίως. Ἐπὶ τοῦ τοίχου σταλάκτωμα λευκότετον καὶ ποι-κίλον, ἐφ' οὗ προτομαὶ διάφοροι, ὧν τινες, ἐν εἶδει ἐρμῶν. Ἐκ τοῦ μέσου τῆς καταπεπτωκυίας ὀροφῆς ἐπικρέμανται δύο ὑπερμεγέθεις περωνα-δεῖς. Ἐν δὲ τῷ μέσῳ καὶ κατωτάτῳ τῆς αἰ-θούσης ἀνυψοῦται ἀπὸ τοῦ ἐδάφους μέχρι τῆς ὀροφῆς κίων μέγιστος, ὡς κολοσσός, οἷονεὶ ὑπο-βαστάζων τὸ ὅλον ἐπιστέγασμα (οὗ τὸ μὲν ὕ-ψος περὶ τὰ 25 μέτρα ἢ δὲ παρὰ τὴν βάσιν πε-ρίμετρος περὶ τὰ 20—25) Κύκλῳ αὐτοῦ παρὰ τῇ βάσει διάφοροι διαφόροις γράμμασιν ἐπιγρα-φαὶ κυρίων ὀνομάτων, (ἴσως τῶν ἀναθετῶν), ὧν σημειοῦμέν τινες.

Κατὰ μέτωπον.

ΦΙΛΟΝΙΚΟΣ
ΛΑΚΩΜΕΝΙΟΣ
ΑΝΕΘΕΟ (;)
ΕΡΘΥΦΡΟΝ ΔΑΧΑ
ΛΑΞΘΕΝΗΣ ΑΡΚΑΣ
..... ΑΘΑΜΙΔΟΣ
..... ΝΑΚΜΟΝΟΣ
κλπ. κλπ.

Δεξιόθεν τοῦ κίονος ἐπὶ τοῦ τοίχου.

ΞΠΛΑΓΓΗΛΑ ΛΥΞΙΟΔΙΚΗ
ΠΟΛΥΝΙΚΟΣ κλπ. ΑΡΕΞ

Ὑψηλότερον δὲ ἐπὶ τοῦ μεγάλου κίονος ἀνορ-θοῦνται μικροὶ κίονες ὡς προτομαὶ ἀγαλμα-τίων . . .

Δεξιόθεν δὲ πρὸς τὸ ὕψος διορᾶται σμικρὸν σπήλαιον σκιερὸν, ἐφ' οὗ διακρίνονται 3 σταλα-κτίται. Πρὸς τὸ κατώτερον τοῦτο μέρος τῆς αἰθούσης ἰστάμενός τις ἐκθαμβοῦται διὰ τε τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ ὠραιότητα αὐτῆς. "Ὁς στα-βῇ τις ὅσον θέλει· ὅσον περισσύτερον ἵσταται, τοσοῦτον ἐκπλήσσεται καὶ θαυμάζει! Εἰς τὸ δεξιὸν πλάγιον ἐφ' οὗ ἐνυπάρχουσιν αἱ ἐπιγρα-φαὶ, ἐσχημάτισται σταλακτίτης παρεμφερῆς πρὸς βωμόν, ἐφ' οὗ καὶ ἐπιγραφαί.

Γ'.) Δεξιόθεν εἰς συμφυῆς τῷ τοίχῳ, ὡς βω-μός, ἐφ' οὗ σχηματίζεται κεφαλή ἕτερος μέχρις ὀροφῆς. Ἐπτά ὡς κίονες· ἐξ ἐπικρέμανται. Δύο συνεσχηματισμένοι. Ἐτερος ἐν τῷ μέσῳ κολοσ-σιαῖος μετὰ ὠραιότατων παντοειδῶν πτυχῶν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κάτωθεν σχηματίζεται κοίλω-μα γραφικώτατον· ἐξ ὡς κίονες ἱκανοῦ μεγέ-

θους, ὧν εἰς καταπεπτωκὼς· τρεῖς μικρότεροι ἀνορθοῦνται καὶ ἕτεροι κατάκεινται. Πλησίον τοῦ μεγάλου κολοσσοῦ τῆς β'. Ὑψωμά τι συμ-φυῆς ἐν εἶδει βωμοῦ, ἐφ' οὗ αἱ ἐξῆς τρεῖς ἐπι-γραφαὶ μεγάλοις γράμμασιν, ἐκάστου τὸ μῆκος περὶ τὰ 0,40.

ΠΙΣΤΟΛΑΝ ΗΜΝΟΣ ΕΙΦΥΛΛΟΣ

Δ'.) Ἡ αἶθουσα ὡς ἐκ μαρμάρου. Εἰς ἀνορ-θοῦται παρὰ τὴν δίοδον. Ἀριστερόθεν ἐφ' ἱκανοῦ ὕψους σταλάκτωμα λευκότετον, ὁμοιότατον βασιλικῷ θρόνῳ, ἐξ οὗ ἐπικρέμανται κροσσοὶ ὕδωρ. Δεξιόθεν σμικρὸν σπήλαιον κατὰστικτον διαφόροις σφαιριδίοις· εἰς μέγας, ἕτεροι ἐλάσσονες κατὰστικτοι οὕτως· εἰς τὰ κάτω ὀπῇ βα-θεῖα. Τὸ διάφραγμα ὠραιότατος πέπλος πτυ-χώδης.

Ε'.) Ἡ δίοδος λίαν στενὴ, ἐλικοειδῆς, πρὸς ἀριστερὰν κλίνουσα καὶ ἐλάχιστον ἔχουσα ὕψος. Ἀριστερόθεν σταλακτίτης εὐρύς, οὗ ἐνδὸν ἕτερος μικρὸς καὶ ὠραίος· ἐνδοτέρῳ πλείστοι συμφυεῖς· ἕτερος συνεσχηματισμένος ἐκ τριῶν· ἔμπροσθεν αὐτοῦ δύο ἄλλοι· δεξιόθεν ὀλίγον ἕτερος ἄξιος περιγραφῆς, ὑποτρεφόμενος ἐκ τῆς ὀροφῆς διὰ λεπτοῦ σωλήνος, λεπτοτέρου δακτύλου τὸ πά-χος· πολλοὶ ἀνυψοῦνται ὡς κίονες, καὶ πλείστοι ἐπικρέμανται ὡς ὀβελίσκοι.

ς'.) Παρὰ τῇ εἰσόδῳ εἰς ἐν εἶδει βωμοῦ· δεξιό-θεν τέσσαρες μικροὶ καὶ εἰς μέγας μέχρις ὀροφῆς. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης εἰς ἐκ δύο ὡς τρύ-παιον, ἕτερος μέχρις ὀροφῆς καὶ πέντε μικροὶ κατὰστικτοι. Ἀνω ὀπῇ, δι' ἧς διορᾶται σπή-λαιον βαθύ καὶ σκοτεινόν.

Ζ'.) Ἐν αὐτῇ καὶ τῇ ἐπομένῃ παρίσταται ὅ,τι θαυμαστόν καὶ ὠραίον. Ἐκατέρωθεν δύο ἐν εἶδει βωμῶν μετὰ ἀξιοθαυμάστων πτυχῶν καὶ κροσσωτῶν πέπλων. Περὶ τὸ τέρμα εἰς ὠραιό-τατος, παρ' αὐτῷ ἕτερος κεκοσμημένος παρὰ τὴν βάσιν. Δεξιόθεν σπήλαιον ὠραιότατον, οἷονεὶ λε-λαξυμένον ἐπὶ πεντελησίου βράχου, ἐν ᾧ ἀνορ-θοῦνται εἰς μέγας καὶ ἐξ ἐλάσσονες. Ἐπικρέ-μανται πολλοί. Κύκλῳ πτυχῇ διαφανεῖς ὠραιό-ταται· ἐν τῷ ἐδάφει πολλὰ συντρίμματα.

Η'.) 16 καὶ πλέον ἀριθμοῦνται μικροὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀνορθούμενοι, ὡς ἐρμαῖ τρεῖς μέ-χρις ὀροφῆς. Δύο κατάλευκοι καὶ μέγιστοι διή-κουσι παραλλήλως ἀπὸ τοῦ ἐδάφους μέχρι τῆς ὀροφῆς, ὧν τὸ μὲν πάχος περὶ τὰ 3 μέτρα τὸ δὲ ὕψος περὶ τὰ 8. Δεξιόθεν ὑψοῦται ἕτερος ὡς

βωμὸς, οὗ ἔμπροσθεν ἕτερος ὠραιότατος μεζώνας. Κολοσσιαῖος σταλακτίτης διαφράσσει αὐτὴν ἐκ τῆς ἐπομένης.

Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πλεῖστα συντρίμματα. Τὰ ἐν αὐτῇ ὁρῶν τις ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην αὐτοῦ τὴν Ἀκρόπολιν καὶ νομίζει ὅτι εὐρίσκεται ἐν αὐτῇ!

Θ'.) Σύμπασα περικαλύπτεται ἐκ κρυστάλλου· πρὸς τὰ ἄνω σμικρὸν σπήλαιον, ὕδωρ—ὅπῃ, ἧς ἄνωθεν σταλακτίτης, οὗ ἄνωθεν ἕτεροι δεξιόθεν πρὸς τὴν εἴσοδον θαλαμίσκος ὠραιότατος.

Γ'.) Εἰς τὰ πλάγια ὠραῖαι πτυχαί· σταλακτίται διάφοροι τὸ μέγεθος καὶ τὸ σχῆμα, ὧν τρεῖς παραλλήλως ὡς κίονες. Εὐρεῖα κεκρυσταλλωμένη λεκάνη πλήρης ὕδατος.

ΙΑ'.) Ἡ κατάβασις δυσχερεστάτη. Ἀμα τῇ καταβάσει ἐπίπεδον σμικρὸν· εἰς τὸ τέρμα ὅπῃ σμικρὰ, δι' ἧς δὲν δύναται νὰ διέλθῃ τις. Ἐνταῦθα εἰκάζει τις, ὅτι τὸ σπήλαιον προχωρεῖ, καὶ ἴσως ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ συγκοινωνῇ πρὸς τὰ ἔξω μεθ' ἑτέρας ὁπῆς, ἣν συναντᾷ τις ἅμα ἀνέλθῃ ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ βουνοῦ.

Καὶ τοιαύτη ἡ τοῦ σπηλαίου περιγραφὴ, πεδιγραφὴ ὅμως ὅλως ἀτελής καὶ ἐλλειπής· διότι ἐστὶν ἀδύνατον νὰ παραστήσῃ τις διὰ τῆς γραφίδος· ὅ,τι βλέπει, τὴν κανονικότητα ἐν πολλοῖς καὶ τὴν ἁρμονίαν, τὴν ποικιλίαν καὶ τὰ σχήματα τῶν τε σταλακτικῶν καὶ αἰθουσῶν ἢ θαλάμων. Ἀλλ' ὅστις θέλει νὰ συλλάβῃ τελείαν αὐτοῦ ἰδέαν, ἀνάγκη νὰ ἴδῃ αὐτὸ ἰδίῳις ὀφθαλμοῖς· ἀνάγκη νὰ ἴδῃ οὐχὶ ἅπαξ, ἀλλὰ πολλάκις, οὐχὶ πρὸς μικρὸν, ἀλλ' ἐφ' ἱκανὰς ὥρας.

Περαινοῦντες δὲ παρατηροῦμεν τὰ ἐξῆς· ὅτι ἐκτὸς τῶν ἐπιγραφῶν, οὐδαμοῦ ἄλλοθι φαίνεται χεὶρ ἀνθρώπου ἐργασθεῖσα· διότι τὰ ἐπιστάζοντα ὕδατα εἰς κρύσταλλον μεταβαλλόμενα (ἐστὶν ὅτε δὲ καὶ τὰ ἐξωθεν ἐν καιρῷ χειμῶνος εἰσερχόμενα) ἔχουσι μεταβάλλει καθολοκληρίαν τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ ὄψιν. Ὅθεν πρὸς ἀνακάλυψιν πολλῶν, χρειάζονται ἐρευνᾶν παρ' ἐπιστήμονος.

Ἐκ δὲ τῶν ἐντὸς εὐρεθέντων ἀρχαίων ἀγγείων καὶ πηλίνων ἀγαλματίων καὶ τῶν διαφόρων ἐπιγραφῶν, συμπεραίνει πᾶς τις εὐλόγως, ὅτι ταῦτο ἐχρησίμευε ποτε ὡς ναός.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποθέσῃ τις, ὅτι αἱ ταιαῦται ὑποθέσεις εἰσὶν ὅλως σφαλεραί, τὸ σπήλαιον αὐτὸ ὡς ἐκ τῆς πληθύος καὶ ποικιλίας τῶν ἐν αὐτῷ σταλακτικῶν ἐστὶν ἀξιοπεριέργον, καὶ

ἀξίζει τοῦ κόπου, ὅπως ἐπισκεφθῇ τις αὐτό.

Σημειωτέον δὲ προσέτι, ὅτι εἰσερχόμενός τις εἰς τὴν δευτέραν αἶθουσαν καὶ προχωρήσας ὀλίγον, αἰσθάνεται ἐλάχιστον ψυχρὸς περὶ τὸ σῶμα καὶ σμικρὰν πίεσιν περὶ τὸ στήθος· ὡς ἐκ τῆς ἐκτάσεως δὲ τῆς αἰθούσης καὶ τοῦ βαθυτάτου σκότους καὶ φόβου, περὶ δὲ τὴν ἐξοδὸν πνιγερὰν ἀτμοσφαῖραν.

Ἐὰν δὲ διατρίψῃ πλέον τῆς ὥρας, ἐξέρχεται κάτωχρὸς καὶ ἐξηντλημένως ἔχων τὰς δυνάμεις.

(Ἀντίγραφον ἐξ ἐπιστολῆς).

Ἐν Τρικάλαις τῇ 25 ἰουλίου 1871.

(Ἐφρμ. Φιλομαθῶν).

ΕΥΛΑΛΙΑ ΠΟΝΤΟΥ.

ΔΡΑΜΑ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

ΜΕΤΑ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

(συνέχεια ἴδε φύλλ. Η'.)

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΕΥΛΑΛΙΑ

(μόνη)

ὦ! πόσον ἀθλία, πόσον ἀθλία εἶμαι! . . . Τέλος πάντων ἐπέστη ἡ ὥρα καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀποθάνω . . . Μὴ τάχα ὀφείλω νὰ περιμείνω ἕως οὗ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς με καταγγεῖλῃ; . . . καὶ θὰ τὸ πράξῃ, ἅμα ὡς κρίνῃ τὴν καταδίκην μου ἀναγκάζαν εἰς τὴν ἡσυχίαν του . . . Καὶ ὅταν με ἴδῃ· ἐστιγματισμένην θὰ με ἀποβάλῃς . . . Ἐμμανουήλ . . . Ἐγὼ, ἀποβεβλημένη παρὰ σοῦ, ὡς κακοῦργος! . . . ὦ! προτιμωτέρα ἡ φυγὴ! . . . Ναί, ναί, ἄς φύγω! . . . Ποῦ θὰ ὑπάγω; . . . Ἀγνοῶ . . . Μακρὰν, πολὺ μακρὰν! (Χωρεῖ πρὸς τὸ γραφεῖον τῆς, λαμβάνει μικρὰν σκευοθήκην, θέτει αὐτὴν ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἐξάγει χρυσίον, κοσμήματα καὶ μικρὸν τι ἐγχειρίδιον). Τὸ χρυσίον αὐτὸ, αὐτὰ, τὰ κοσμήματα . . . Ὑψίστε Θεέ! τὰ κοσμήματα